

HJELM KOBBEL GRAVHØJ

4780 Stege

2: Gravhøjen set fra syd.

3: Fra højen er der en imponerende flot udsigt mod syd over Østersøen.

4: Udsigt fra højen mod vest. Trampestien fra landevejen går langs markskellet.

1: Panorama set fra nordvest over marken med den sidste tilbageværende høj fra bronzealderens højgruppe. Til højre for højen ind mod markskellet ses forhøjningen fra en af

Administration

Ejerforhold	Privatejet
Oprettet	2011
Sidste rettelse	02-2021
Tilsyn og beskadigelser	Kulturarvsstyrelsen - KUAS
Pleje, skiltning og 100 m.-zone	Vordingborg Kommune
FREDNINGSNR.	4228-42
STEDNR.	050503-66

Find Fortidsmindet med GPS

GPS	Breddegrad 54.918421
Længdegrad 12.249375	
UTM-system	E 708241 N 6090548

Beskrivelse

Gravhøjen ved Hjelm Kobbøl mellem Hjelm by og Grønved Skov ligger på første parket med en flot, direkte udsigt over Østersøen. Den 25 x 3 m. store høj fremstår ganske velbevaret, men er den eneste bevarede og fredede af mindst 10 gravhøje, som oprindeligt blev opført på stedet i bronzealderen for omkring 3.500 år siden. Højgruppen ved Hjelm Kobbøl er dermed et yderst illustrativt eksempel på den skæbne, som har overgået de fleste af de op til 40 - 50.000 gravhøje, som det anslås, at der blev opført i bronzealderen - og hvoraf op til 75% i dag er forsvundet.

Den tilbageværende høj blev fredet i 1945. Lokaliteten blev dog allerede i 1874 registreret af Nationalmuseet, men da var de øvrige høje allerede næsten helt forsvundet. Omkring den fredede høj har der indenfor ca. 25 m. afstand ligget yderligere 4 gravhøje, hvoraf en af højene sydvest for den fredede, stadig fremstår tydeligt som en overpløjet forhøjning i marken ind mod agerskellet, hvor trampestien leder fra landevejen frem til højen. Yderligere 1 høj har ligget på nabomarken mod vest tæt ved kysten og på marken ca. 350 m. sydvest for den fredede høj, på modsatte side af Hjelmknakvej, er der registreret yderligere 4 fjernede og nu overpløjede gravhøje.

Arkivoplysninger og fund bekræfter højgruppens datering til bronzealderen. Omkring 1874 gravede ejeren en grøft ind i den nu fredede høj, hvorunder han stødte på en "stenbunke med nogle små metalgenstande". Noget længere inde i højen stødte han på en "stenkiste med brændte ben og bronzesager". Selvom ingen af fundene er bevaret, kan det med sikkerhed siges, at begge anlæg repræsenterede typiske stenkister med urnebegravelser fra overgangen mellem ældre og yngre bronzealder (ca. 1.000 f.Kr.), hvor ligbrændingskunsten introduceres i Danmark. Disse grave er givetvis sekundært anlagt i højen. Højens første gravlæggelser, hvorom den blev opført ligger sikkert stadig dybt i højen og er temmelig sikkert af ældre dato i form af udhulede egetræskister - såkaldte "bulkister" (se baggrundshistorie og Busene gravhøj).

Et andet fund fremkom i 1960 hvor Nationalmuseet, som danefæl-lovgivningen foreskriver, modtog et flot "sæt" oldsager fra området. Under pløjning på en af de overpløjede høje havde ejeren i en stensætning med brændte ben fundet en ragekniv (barberkniv), pincet og en syl med ornamenteret bronzeskæft. Bronzegenstandene dateres til midten af yngre bronzealder ca. 800 f.Kr. og repræsenterer et typisk "toiletsæt" - personligt udstyr som blev medgivet som gravgave i en formodentlig sekundært nedsat urnegrav i højen. Der fandtes ingen spor efter selve gravurnen. Den har nok fundet sin skæbne under tidligere pløjning. 1874-oplysningerne fortæller også, at der tidligere skulle være fundet gravurner i de øvrige høje, men alle er nu forsvundet.

Den tilbageværende og nu fredede gravhøj, har således i kraft af arkivoplysninger indsamlet gennem århundreder en meget stor landskabs- og fortælle- værdi og er, som det fremgår af det ovenstående, en sidste, men for landskabet og historien vigtig repræsentant for en nu næsten helt forsvunden 3.500 år gammel gravplads.

Stednavnet "Hjelm Kobbøl" stammer i øvrigt fra 1685, hvor den kongelige hestegarde var indkvarteret på Møn. Hestegarden under ledelse af gardens chef oberst Samuel Christopher von Plessen, bestod af ca. 450 mand med tilhørende familier. De mønske bøndergårde blev pålagt at bekoste hestegardens forplejning og øens bedste græsarealer blev udlagt til græsning for gardens heste. Sådanne områderne kaldtes "kobler"- et stednavn som findes adskillige steder, blandt andet på Møn og i skovene på Als.

